

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Overleg met zichzelf

Alzo is het met dien, die zichzelf schatten vergadert, en niet rijk is in God (Luk. 12:21)

"Je mag de Heere alles vragen. Hij wil je altijd helpen". Welke vader of moeder zal dat niet zeggen tegen zijn kinderen? Ja dat hoop ik zeker dat ouders hun kinderen wijzen op de Heere. Er hartelijk op wijzen dat ze met hun zorgen en vragen tot de Heere mogen en moeten gaan. Helpt de Heere altijd? Niet op die manier die wij graag willen! Dat moet die man die uit de schare mensen tot de Heere Jezus komt met zijn vraag ook leren. Een vraag die voor hem o zo belangrijk is. Een probleem dat hem zo bezig houdt dat hij misschien amper iets heeft gehoord van wat de Heere gesproken had.

Welk probleem? Er is een erfenis te verdelen. Nou ja, mogelijk al niet meer, omdat zijn broer alles heeft ingepikt. Hij voelt zich verongelijkt. Te begrijpen toch? Maar Jezus helpt hem niet zo zoals hij dat wil. Gaat zelfs ogenschijnlijk niet eens in op zijn vraag of Hij met Zijn gezag zijn broer eens zeggen wil dat de erfenis rechtvaardig verdeeld moet worden.

Jezus ziet een ander probleem. En daar wil Hij hem aan helpen. Hij helpt hem niet aan zijn centen, want dan zou dat andere probleem, die zonde nog in hem blijven. Wacht u van de gierigheid, de hebzucht. Daartoe is Hij gekomen, niet om een aardse rechter te zijn, maar om tot bekering te leiden. Om de zonde aan te wijzen en de weg van verlossing daarvan.

En dan vertelt Jezus de gelijkenis van de rijke dwaas. Een boer die een goede oogst had. Zo goed dat hij onvoldoende ruimte heeft om het allemaal op te slaan. En hij meent dat hij beter zijn schuren maar af kan breken en nieuwe, grotere bouwen. Die man gaat niet onbedachtzaam te werk. Een groeiend bedrijf uitbreiden is op zichzelf niet verkeerd. Maar toch wordt hij door God een dwaas genoemd. "Gij dwaas! In

deze nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?" Die man had er niet mee gerekend dat hij ineens zou kunnen sterven. Hij had zich niet voorbereid op de dood. Geen aandacht gegeven aan de eeuwigheidsbelangen voor zijn ziel. "Gedenk te sterven", dat kwam in zijn gedachten niet voor.

Maar ook niet "gedenk te leven". Hij erkende niet dat hij die rijke oogst van de Heere ontvangen had. Hij dankte er niet voor, maar bad er evenmin voor hoe hij er mee om moest gaan. Hij overlegde alleen maar met zichzelf. En dat is arm hoor. En toch zijn we dat allemaal zo geneigd te doen. Met je zelf spreken. Bij jezelf overleggen als het goed gaat in materieel en financieel opzicht, maar ook als het minder goed gaat. En geen rekening houden met God. Niet met de Heere leven. En wie zo leeft, is arm. Nameloos arm! Leeg aan God. Geen tijd, geen aandacht voor het spreken tot de Heere. Maar ook niet voor het spreken van de Heere. Hem overal buiten laten. Het leven van de mens die uit de aarde aards is. Onbekeerd is. Maar als we het nieuwe leven ontvangen hebben, komen we het dan ook niet nog tegen? Overleggen met jezelf tot je de oplossing hebt: ja dat is het, dat zal ik doen, zo moet het goed komen. Wat is het nodig dat we telkens vastlopen met al dat overleggen met onszelf. Dat je de handen vouwt en op de knieën gaat en zegt: Heere, hier is die dwaas weer. Wilt U raad geven? Geef me te zien wat U goed acht. Geef me dat ik U mag bedoelelen. Met U mag leven. In dit leven want dat is rijk.

Wie is een dwaas, Bijbels gezien? Niet iemand die zonder na te denken de ene keer dit beslist en de andere keer iets wat er totaal niet mee te rijmen is; iemand die je in zijn beleid niet kunt volgen. Een dwaas is iemand die niet met God rekt en leeft. Alleen maar met zichzelf. Opvallend hoe vaak je woorden "ik" en "mijn" leest in dat overleg van die dwaze man met zichzelf. Het is alle-

maal van hemzelf. Zijn oogst, zijn schuren, zijn ziel, zijn toekomst. Opvallend hoe hij er zonder meer van uitgaat dat hij later tijd krijgt om te genieten.

Dwaas is hij dat hij niet eerder leerde genieten. Om daar aan toe te komen moest hij nu eerst nog een heel werk doen. Schuren afbreken en nieuwe bouwen.

Dwaas en liefdeloos is het dat hij eerst de overvloed van zijn gewas wil opslaan. Het wil vasthouden voor later als de prijzen gestegen zullen zijn. Liefdeloos en egoïstisch. Want als later de prijzen stijgen, dan zullen de arme mensen het niet meer kunnen kopen. Terwijl ze dat nu, in de tijd van het binnenhalen van de oogst, als de prijzen nog laag zijn, wel kunnen doen. Wie koren inhoudt, hem vloekt het volk; maar zegening zal zijn over het hoofd des verkopers (Spr. 11:26).

De Heere Jezus gaf dit onderwijs niet alleen aan die man die zijn deel van de erfenis wilde hebben. Maar tot allen die erbij stonden. "Hij zeide tot hen", meervoud. Wacht u voor de geldgierigheid, voor de hebzucht. Wacht u voor een leven waarin je arm bent in God al heb je nog zoveel overvloed. Rijk zijn in God, in het leven met de Heere, in het komen tot de Heere in het gebed ook voor de dagelijkse dingen van dit leven. Rijk zijn in God moeten we hier op aarde leren, dan zullen we het ook eens eeuwig zijn. Hij is rijk in barmhartigheid en genade. Hij schenkt aan armen in zichzelf Zijn gunst en goedheid. Aan armen uit gena Zijn verlossing. Verlossing, ook van de zonde van hebzucht.

En denken we dan aan Hem die dit onderwijs gaf; Hij is arm geworden daar Hij rijk was. Hoe groot is het te mogen leren: om uwentwil. Voor u die in u zelf een dwaas bent. Hoe groot te mogen weten van die genade. Paulus schrijft het: "Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden" (2 Kor. 8:9).

B.L.C. Aarnoudse

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. B.L.C. Aarnoudse opgenomen over Lukas 12:21 'Overleg met zichzelf'. Ds. M.C. Tanis schrijft over Titus 2:11 en 12 'Het heilsgebeuren'. Ds. P. Roos levert een bijdrage over de val van de Berlijnse muur. Ds. P. den Butter schrijft een achtste artikel over koning Josafat. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over het Avondmaalsformulier en een column over 'Hanenpoten'. Ds. K. Hoefnagel schrijft over hobby en werk op zondag. Omdat 175 jaar geleden de Afscheiding plaatsvond treft u een bijdrage aan over ds. H. de Cock en het derde geschrift dat hij uitgaf ter verdediging van de Gereformeerde leer. Verder boekbesprekingen.

Ambtsdragersconferentie

Onze jaarlijkse ambtsdragersconferentie zal D.V. gehouden worden op zaterdag 28 november in de zaal van de Chr. Geref. Kerk te Sliedrecht-Bethel. Aanvang 's middags 2 uur. Spreker: prof. dr. A. Baars. Onderwerp: Het ambtelijk toezicht op de prediking. Een actueel onderwerp. We hopen weer veel ambtsdragers te mogen ontmoeten om van gedachten te wisselen over een wezenlijk en belangrijk onderdeel van de ambtelijke opdracht.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,34 (excl. btw) per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 3 december verschij-

nen. Kopij graag binnen donderdag 26 november.

AvH

Ambtelijke praktijk

HET HEILSGEBEUREN

Titus 2:11 en 12

Heilsverschijsning

Wie lid is van een vereniging is gebonden aan een reglement. Aan de voorgeschreven regels dient men zich te houden. Dit op zich is niet iets apart. Heel de samenleving laat iets van de gebondenheid zien. Een werknemer kan niet doen of laten wat hij zelf wil. Een werkgever is in zijn beleid aan normen gebonden. In het huiselijke leven gelden regels. Wanneer die er niet zijn, dan weten we wat de gevolgen zijn van zelfbepaling. Er dient een leven te zijn naar de wil van de Heere. De wet van 's Heeren Koninkrijk geeft aan waaraan men zich moet houden en hoe er geleefd moet worden. De wet van de Heere wordt ook niet zo maar gelezen op zondag. Het heeft met traditie niets te maken. Nu wordt er nog al eens gewezen op de verschillen die er zijn in kerken of gemeenten. Als het gaat over de levensstijl dan is die in de ene kerk zeer nauw en bij de andere zeer ruim. Of zoals weleens gezegd wordt: daar mag je niets en daar mag je veel. Daar mag je op zondag dit niet en daar wel. Daar mag je zo gekleed zijn en daar niet. Het is erg dat er verschil is in levensopvatting en levensstijl. Bijzonder in de gereformeerde gezindte. Nu moet deze hoofdgedachte steeds domineren. Niet wat de tijd toelaat of verandert is doorslaggevend. Maar wat Gods Woord aangeeft, want dat is boventijds. Het 'gij anders' dient in alles te blijken. Maar let wel. Om 's Heeren wil. Uit liefde tot de Heere. De vreze des Heeren behoort in alles de toon aan te geven. De Heere heeft recht op een leven in Zijn vreze en de naaste kan wel laatdunkend en minachtend spreken, maar er zal niet gelasterd worden. Nu weten we in welk licht Paulus opwekt tot een leven naar de wil van de Heere. In vers 11 staat: want de zaligmakende genade is verschenen aan alle mensen. Welk een getuigenis is dit. Veelzeggend. Veelbevattend. Het accent valt op de genade van God. Dat wijst er op dat er genade is bij God. We worden stil gehouden bij en gewezen op het hart des Heeren en wat daaruit komt en wat dit doet. Op aarde onder mensen. In mensen zelfs. Onverdiend. Verzonddigd. Enkel recht op de eeuwige toorn van God, zo moet beleden worden. Nu schrijft Paulus dat die genade des Heeren zaligmakend is. Heilaanbrengend. Het leven wordt ver-

lost van het verderf en gekroond met goedertierenheid en barmhartigheden (Psalm 103: 4). De Heere geeft in Zijn onpeilbare liefde de beleving van wat in zondag 1 van de Catechismus beschreven staat. Welk een werkelijkheid. Een aanbiddenswaardig wonder. Mijn God U zal ik eeuwig loven omdat Gij het hebt gedaan. Dat is het loflied. Het danklied van al Gods kinderen. Daarin is men één. Men zal daarin eeuwig één zijn. Nu zegt Paulus: die zaligmakende genade Gods is verschenen. 'Verschenen' is voor ons een Bijbelse uitdrukking. We komen het werkwoord 'verschijnen' tegen in de Heilige Schrift. Het wordt in verbinding gesteld met de komst van de Heere Jezus op aarde. Hoe rijk klinkt het loflied van Zacharias: Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte om te verschijnen den genen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods (Lukas 1:79). Nu kan het woord 'verschijnen' vergeleken worden met het lichten van de zon. Zo komen we het in de Schrift tegen. Zoals de gang van de zon is vanaf het begin zo is het met de zaligmakende genade Gods. De eerste stralen van de Zon der gerechtigheid werden gezien door Israël en werkten heilbrengend en verlossend onder Israël. Maar nu voor alle volkeren. Waar men woont of wie men ook is. Mensen van allerlei slag, stand of rang. Rijk of arm. Jong of oud. Wat de Heilszoon Jezus Christus doet is bekend. Gekend wordt Jezus Christus' heilswoord: de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. In welk werelddeel men woont. Men kan er van spreken, men gaat ervoor leven en het sterven leidt tot eeuwig erven.

Heilsdaad

Wat Paulus verder schrijft daar is hij zelf bij betrokken. Hij spreekt in de meervoudsvorm. Wij. Persoonlijk weet hij van de verschijning van de zaligmakende genade Gods in het leven. Het is hem ook bekend dat die genade ook op Kreta werkt en leeft. Die genade doet veel in het leven. Paulus wijst er op. Die genade onderwijst, zo lezen we. De Statenvertalers hebben dit werkwoord geplaatst. Op zich niet verkeerd, maar het is jammer dat niet het werkwoord opvoeden is gebruikt. Want daar doelt het grondwoord op. Het opvoeden gaat verder

dan het woord onderwijzen. Zeker mogen we goed onderwijs niet onderschatten. Maar het kan slechts gericht zijn op het denken. Het weten. Opvoeden gaat verder. Het is gericht op de vorming van de persoonlijkheid. Het werk in in de wil en zo komt het tot het doen van wat gevraagd wordt. Het opvoeden nu wat Paulus bedoelt mag niet los gezien worden van wat hij schreef in vers 11. Opvoeden is het resultaat van Gods reddende genade die verschenen is in de Persoon van Jezus Christus. En die werking des Heeren voedt op om te komen tot een negatieve en een positieve daad. Wat in het hart door de genade van de Heere gewerkt wordt, wordt gezien in het openbare leven. Gelijk het zaad uit de aarde opkomt om vrucht te geven. In die goddelijke opvoeding straalt uit de zorg, de liefde van de Heere. Want de tijd waarin men leeft is boos. Paulus heeft het over de tegenwoordige wereld (vs. 12). Die wereld is Paulus ook bekend. Hij staat er in. De macht, de kracht van de satan, is hem niet onbekend. Hij ziet en hoort wat de handlangers van de boze zeggen en doen. Ook in de gemeente. Het kan zo verleidend zijn. En wie zijn de gemeenteleden? Wie zijn de ambtsdragers? Maar nu is er de heilsgenade van de Heere. Welk een machtige werking gaat daarvan uit. Die genade leidt tot verzaken. Tot verloochenen van de goddeloosheid. Bij de goddeloosheid moeten we denken aan een levenspraktijk waarin de Heere niet wordt meegeteld. In het dagelijkse leven is het zo: We redden het wel. Wij maken de dienst uit. Wij bepalen alles

zelf. Wij hebben ons verstand en komen tot handelen. Samenvattend: voor dit leven hebben we de Heere in geen enkel opzicht nodig. Laten we niet menen dat het teveel gezegd is. De rijke tekst: 'Ken hem in al uw wegen' kan prijken aan de wand, terwijl deze niet gegriift staat in ons verstand. Of alleen als het gaat over trieste, droeve levensomstandigheden. Of als het in het sociale leven gaat nipten in de samenleving. Die houding kan niet ver van ons liggen. Zo kan er ook de hang zijn naar de wereldse begeerlijkheden. Het leven door. Geld. Status. Eer. Bezit. Genot. Plezier. Wat kunnen de gesprekken ermee gevuld zijn. Het kan zelfs bovenaan staan in het leven. Genade maakt het anders. De boventoon van ons leven wordt: Heere wat wilt Gij dat ik doen zal. Genade leert af. Genade leert aan. Paulus zegt dat er komt en gaat werken: matigheid, rechtvaardigheid en godzaligheid als levende werkelijkheden. Daar zit veel in en er straalt veel door uit. Wat niet vergaat. Wat blijvend is tot in het eeuwige leven. De zaligmakende genade Gods in Christus blijkt erin. Voor ons begerenswaardig? Is het gebed daarop gericht? Gaan we als ambtsdragers gemeenteleden daarin voor? Bemerken jongeren het aan ons? Bijzonder op de catechisatie? Het is een leven dat staat onder de tucht van Gods Woord. Matig leven in de samenleving. Het wordt door de Heere bepaald. Rechtvaardig voor de mensen en Godvrezend voor de Heere.

M.C. Tanis

bekende boek van Orwell over 1984 gaf uiting aan de totalitaire staatsidee, die belichaamd was in het Marxisme. Ouderen zullen het zich met mij herinneren. Het scenario van de toekomst zag er donker uit.

Je zou een vergelijking kunnen trekken met de aanzwellende macht van de Moslims. Velen leven met de gedachte dat het Westen ten offer zal vallen aan de Islam. Ik weet nauwelijks hoe jonge mensen dit beleven, maar ik kan mij voorstellen dat zij nu in deze tijd huiveren als ze denken aan de wreedheid van de Islam. Toch was de dreiging van het communisme voor mijn gevoel toen erger dan die van de Islam nu. Dat kwam ook door de bewapeningswedloop van de koude oorlog. Aan beide zijden werd gewerkt aan kernbewapening. Zowel Amerika als Rusland zeiden zich te bewapenen om zich te kunnen verdedigen tegen de vijand. Het was echter duidelijk dat Rusland ook dacht aan het offensief, aan de aanval en de verovering van het Westen. Marx had immers de proletariërs aller landen opgeroepen zich te verenigen. De Marxistische revolutie zou de gehele wereld overspoelen. Dat stond als een paal boven water. Iedereen geloofde dat.

Het communisme van Marx, ook wel in die dagen socialisme genoemd, stond een klassenloze maatschappij voor. Haar beginselen stoelden op de egalité (gelijkheid) van de Franse revolutie. "Marx meende hierin een nooit-aflatende klassenstrijd te zien, waarbij uiteindelijk via een revolutie gevolgd door een 'dictatuur van het proletariaat' (in Marx' opvatting is er onder het kapitalisme een dictatuur van de kapitalisten) het communisme opgebouwd kon worden" (Wikipedia).

Toen Gorbatschov secretaris generaal van de communistische partij werd, was er sprake van een kantelend tijdperk. Hij stond openheid (glasnost) voor naar het Westen en hij vatte zijn visie samen met de term perestrojka (herstructurering). Het is middelijkerwijs aan zijn beleid te danken, dat de muur uiteindelijk is gevallen. Toen een zo machtig imperium als het communisme viel, leek het een apocalyptische gebeurtenis. Het was de vervulling van Babel's val. Het kon niet anders, dit had God gedaan. Er was nog een ander gebeuren dat eenzelfde reactie bij mij losmaakte en dat was de overwinning van Israël in de zesdaagse oorlog. Ook die gebeurtenis leek tastbaar en zichtbaar te maken dat God regeert. Dat blijkt natuurlijk in alle zaken in de wereld, maar in deze twee feiten kwam dat wel duidelijk en onweersprekelijk uit. Zo liep de dreiging van het communisme als een luchtballon leeg. Het zou voor Duitsland een buitenge-

Kerkelijk actueel

DE MUUR

De val van de Berlijnse muur is met veel emotie herdacht. En dat kunnen we ons voorstellen. Wat een drama's hebben zich voltrokken op allerlei plaatsen langs de muur, toen de DDR zich hermetisch afsloot van de buitenwereld. Men bouwde de eigen gevangenis en ommuurde de eigen vrijheid. Vandaar dat de Duitsers met dankbaarheid hebben mogen terugdenken aan de "Wende" van twintig jaar geleden.

De val van de muur heeft destijds ook op mij een buitengewoon diepe indruk gemaakt. Daarom wil ik er ook enige aandacht aan wijden. Het lijkt een politiek onderwerp, maar er lopen verbindingslijnen met de geestelijke machten, die deze wereld beïnvloeden. De doorbraak door de muur in Berlijn betekende tevens de val van het Communisme. Uit mijn vroege jeugd herinner ik me de schijnbaar grenzeloze macht, die het Communisme had. Ik spreek dan over de tijd van Molotow, Beria en Malenkow, namen die je als kind deden beven.

Zwarte pakken en zwarte dassen en dat riep gewaarwordingen op. Zij vormden het Politburo, het gevreesde machtsmiddel in Rusland. Dat land had bloedige tijden meegemaakt onder Lenin en Stalin. We waren in de vijftiger jaren vertrouwd met het idee dat dit communisme de gehele wereld zou veroveren. Voeg daarbij de gedachte dat het communisme het christendom als een verklaarde vijand beschouwde, dan begrijpt u dat de toekomst er voor het Westen niet rooskleurig uitzag. De ondergrondse kerk in Rusland werd bloedig vervolgd. Het

wone krachttoer worden om de beide delen van het ene volk weer tot een eenheid samen te smeden. Er was vaderlandsliefde voor nodig bij West Duitsland om de economische gevolgen te kunnen overzien van de wederopbouw van het Oostblok.

Een overwinning voor de vrijheid. Toch hebben veel Oostblokkers dat zo niet gezien. Ook voor hen waren de tijden nauwelijks bij te houden. Zij kwamen in aanraking met de decadentie en het moreel verval van het Westen; dat was onder het communisme zo niet. Nog recent werd in Moskou een demonstratie van homo's verboden. Dat was twintig jaar geleden in versterkte mate het geval. Het Westen had het Oosten niet alleen vooruitgang te bieden; helaas spoelden er ook golven wetteloosheid door de opengebroken muur mee naar binnen. De hooggeroemde vrijheid van het Westen was en is een bandeloze uitbraak van een mensheid, die door alle dammen en dijken heenbreekt. Het was niet allemaal goud van de vrijheid wat er blonk. We hebben een andere vrijheid nodig.

Zo liggen er lessen in de val van de muur. De voornaamste les is wel dat God wonderen doen kan. Denken we maar aan de muren van Jericho. Het leert ons ook voorzichtig te zijn als we spreken over de toekomst. We maken wel eens berekeningen over een spoedig einde van de wereld. Twintig jaar geleden leek het einde nabij. Maar plotseling voltrok zich een wending in de geschiedenis. Dat kan ook nu weer zo gaan. Van die dag en die ure weet niemand. Nu lijkt het erop, dat de wereld niet zal ontkomen aan een andere antichristelijke macht, namelijk de Islam. We kunnen ons heel goed voorstellen dat deze macht zal aanzwellen, ook in Nederland. Maar zoals het toen was is het ook nu: de dingen kunnen maar gaan zover de Heere het toelaat. Onze jeugd, die ongetwijfeld denkt aan haar toekomst en die zo afhankelijk is van die toekomst, mag hoger zien dan Berlijn of Mekka. Dat is een troost. Maar dat is ook een reden om bereid te zijn. In de ure waarin we het niet verwachten, zal de Zoon des mensen wederkomen. Daar moeten we meer mee bezig zijn.

Nu trof mij een zin in een artikel, dat als volgt eindigde: "Bouw die muur maar weer op". Daarin ging het om de muur van de Gereformeerde gezindte. De muur van Berlijn kan verbonden worden met andere bestaande muren. Er zijn vele andere politiek getinte muren in de wereld. Er zijn zelfs ook in de kerk allerlei muren, die belemmerend kunnen werken en ons het gevoel kunnen geven dat we opgesloten zitten. We kunnen denken aan kerkmuren, die de kerke-

lijke wereld verdelen. Er zijn kerken met hoge muren. We horen veel mensen de wens uitspreken dat die muren toch maar geslecht mogen worden. Zoals er staat in Efeze 2 dat de middelmuur van scheiding door Christus is teniet gedaan. Daarin gaat het om de muur tussen Joden en heidenen.

Er zijn kerkmuren die de vrijheid belemmeren, zeker. Ze kunnen echter met fanatieke kracht in stand gehouden worden. Wie kennis neemt van de niets ontziende wil om de muur rond de DDR hermetisch af te sluiten, ziet parallellen met kerkelijke scheidingen. De muur van Berlijn toonde een gesloten systeem. Een dergelijk systeem wordt met blinde ijver gehandhaafd. Wat binnen is, is goed, wat buiten de muur leeft, is fout. Alles buiten vormt een bedreiging. Op dezelfde wijze kan ook een kerk een gesloten stelsel zijn. Een ondoordringbaar systeem! Eenzelfde streven kenmerkte in vroeger tijden de kloostermuren, die ook een onherroepelijke scheidslijn trokken. Gods Woord keurt dergelijke muren niet goed. We moeten er niet naar streven om uit de wereld te gaan. Het gesloten communistische systeem zag in de vrijheid een bedreiging. Ten onrechte en soms ook terecht. De kerk achter het ijzeren gordijn, hoe vreemd het ook mag klinken, zal niet beter geworden zijn van de vrijheid, die het Westen te bieden had.

Ook wij worden daar immers niet beter van. Hoezeer ook de muur van Berlijn en de verschillende kerkmuren de echte vrijheid kunnen belemmeren, de gewenste openheid heeft heel wat nadelen opgeleverd. Ik heb eens de gedachte horen uiten dat het Piëtisme zich wil terugtrekken uit de wereld (daar hebt u de kloostermuur) en dat het Methodisme overmoedig de wereld in wil trekken om de mensen te bekeren (hier zien we de openheid).

De schrijver van het boven aangehaalde zinnetje wil de muur weer opbouwen. Dat lijkt een dwaas idee. Wie zou dat nu nog willen in Duitsland? Niemand. Maar hij doelde op de muur rond de kerk des Heeren. Er is een scheiding tussen kerk en wereld. Deze is niet te vergelijken met een muur, die ondoordringbaarheid uitstraalt. Er zijn poorten en vensters in de muur die ons omgeeft. Maar wat gebeurt er als de muur helemaal gesloopt zou worden? Als de scheidslijnen tussen kerk en wereld opgeheven zullen zijn? Zijn we ons bewust welke krachten er achter de muur leven? Beseffen we het gevaar van de wereld om ons heen? En natuurlijk ook van de wereld binnen de muur, in onze eigen gelederen? Ik kom er zo maar niet uit als ik antwoord moet geven op de functie en de gestalte van die muur. Het nieuwe Jeruzalem kent

een grote en hoge muur met daarin twaalf poorten. Wel poorten, maar toch een muur. Die poort zal de gedachte vertolken van scheiding tussen licht en duisternis, tussen binnen en buiten. De poorten symboliseren de gedachte dat er vrije toegang is voor geredde zondaren.

De muur tussen kerk en wereld mag niet afgebroken worden. Niettemin leeft bij velen de gedachte dat we deuren en vensters open moeten stoten. Een concreet voorbeeld daarvan is de discussie over contextualisering (een brug slaan tussen het Evangelie en onze postmoderne cultuur). Het is eerst nagaan wat dat Evangelie toen in de ontstaanstijd betekende voor die cultuur en vervolgens nagaan wat het voor onze cultuur betekent. Een goede gedachte. Maar als we gaan spreken over postmodern Gereformeerd, lijkt het erop dat we helemaal van de muur afwillen, ondanks de twaalf poorten. Met andere woorden: er is een open deur naar de wereld, maar die deur blijft alleen maar functioneren in een muur of een wand. Als ik me niet vergis heb ik de idee van contextualisering met andere aanduidingen al eerder horen uitspreken in verband met zaken als de Hemelvaart van Christus en de positie van de vrouw. Toen, in de Bijbelse tijd, waren er die opvattingen, maar dat is nu, in onze cultuur, veranderd.

We moeten hier wachters op Sions muren blijven. Deze zijn er niet voor niets. Ze willen de gedachte uitroepen dat er buiten de ommuurde schaapskooi gevaar dreigt voor de kudde.

Onze jeugd leeft binnen de omheining van de gemeente. In Christus geheiligd betekent ook: afgezonderd van de wereld. Dat komt uit in het woord: Vlied de begeerlijkheden der jonkheid. Of ook: Gaat uit het midden van haar (Openb.18:4). Er worden in onze dagen veel poorten opgehaakt die een verkeerde doorbraak bewerken. De poorten van Internet, van de mobiele bereikbaarheid, van de Televisie, van de Radio, van de mode, van de dwaalleer, van de begeerlijkheid der ogen, zij roepen verbroedering uit. Maar een poort kan pas dienst doen als er controles plaats vinden van het uitgaande en inkomende verkeer. Gaat het om een vriend of een vijand? Die vraag is belangrijk. In de poorten van vroeger was ook een pas nodig. Want eenmaal komt de grote passencontrole. Het is goed als we ons daarop voorbereiden. Dan gaat het toch om de vraag of we hier een afgezonderd volk zijn geworden.

Het allervoornaamste zal zijn dat we door de Deur, Christus, zijn ingegaan. Wie door Hem ingaat, zal door Hem behouden worden. Daar heerst vrijheid, want hij zal ingaan en uitgaan en weide

vinden. Wat hebben we dat allemaal nodig. Deze Deur wenkt en staat nog open. Buiten deze Deur is enkel duisternis en dreiging. Achter deze Deur wacht de veilige schaapskooi. We hebben de vrijheden van de wereld niet nodig, als we in Hem het leven hebben gevonden. Buiten Hem is er de muur en dat betekent dat er buiten de Heere Jezus geen

Bijbelstudie

JOSAFAT - 8

2 Kronieken 20:1-5,13

Het hoofdstuk dat we nu gaan lezen is een van die gedeelten in het Oude Testament waarin de Heere op zeer illustratieve wijze laat zien dat Hij Zijn volk ongedacht en onverdiend verlossing geeft als dat volk in grote nood verkeert en in die nood niet anders meer kan doen dan roepen tot de Heere.

Het is dan ook een hoofdstuk dat ons op rijke wijze het Evangelie van vrije genade verkondigt.

Vijandelijke invasie

Laten we eerst nagaan hoe het verband is tussen wat we lezen in hoofdstuk 20 van 2 Kronieken en datgene wat in de voorafgaande hoofdstukken wordt vermeld.

Josafat is behouden teruggekeerd uit de strijd, waarin zijn collega, koning Achab, gesneuveld is. Toen de profeet Jehu hem bij zijn thuiskomst ernstig vermaande, heeft Josafat zich die vermaning aangetrokken. Hij is toen onmiddellijk aan het werk gegaan. Het reformatiewerk, dat hij al eerder begonnen was, zette hij toen met kracht voort.

Daarna is hij echter opnieuw gestruikeld toen hij samen met de opvolger van Achab, Ahazia, plannen maakte voor een expeditie naar Ofir. Die plannen had de Heere toen Zelf verijdeld, zoals was aangekondigd door weer een andere profeet. Helaas bleef Josafat last hebben van die zwakke plek in zijn karakter, namelijk snel toegeven aan wat anderen van hem vragen.

Ahazia regeerde maar heel kort. Hij werd toen opgevolgd door zijn broer Joram en een van de eerste dingen die deze koning wilde doen was Moab aan zich onderwerpen.

Na de dood van Achab waren de Moabieten een opstand begonnen en Joram wilde proberen dat volk toch weer in het gareel te krijgen. Hij vroeg daarbij de hulp van Josafat en zie, opnieuw zei Josafat 'ja'. Welnu, die onderneming bleef onbeslist en de Moabieten worden niet opnieuw schatplichtig aan Israël. Integendeel, ze verbinden zich met de Ammonieten en nog weer an-

toegang is in het Koninkrijk Gods. Zijn we al op weg om binnen de poorten van de vrijstad rust te vinden? De Heere nodigt daartoe: In dien iemand, wie ook maar, door Mij ingaat, die zal behouden worden.

P. Roos

dere volken met de bedoeling om zich te wreken op Israël en Juda en dan beginnen ze met Juda.

In korte tijd zijn deze vijanden van Juda erin geslaagd een groot leger op de been te brengen en met dat leger is intussen de aanval op Juda ingezet. De plannen die ze hebben zijn zeer vergaand. Hun bedoeling is Juda geheel aan zich te onderwerpen en de bevolking uit het land te verdrijven (vergelijk wat we lezen in vs 11). Juda moet opphouden te bestaan.

De vijanden hebben er ook helemaal op gerekend dat hun plannen zullen slagen. Vandaar dat ze bij voorbaat al hun bezittingen hebben meegenomen (vs. 25). Ze zullen zich immers blijvend vestigen op het grondgebied dat aan Juda toebehoort.

Tot nog toe is hun opmars ongehinderd geweest. Ze zijn al een heel eind in Juda binnengedrongen en ze bevinden zich al bij Engedi, zo ongeveer 40 kilometer bij Jeruzalem vandaan. Dan pas krijgt Josafat bericht van deze invasie.

Was er dan niemand die eerder alarm sloeg? Heeft de inlichtingendienst van Josafat nooit iets ontdekt van een mobilisatie bij de Moabieten en hun bondgenoten? Konden de vijanden alles zo goed geheim houden? Hoe dit alles ook zit, de vijanden staan bij wijze van spreken al bijna voor de poorten van Jeruzalem en dan pas kan koning Josafat de nodige maatregelen gaan nemen,

Vrees in Jeruzalem

Maar wat kan hij doen? Vanuit militair oogpunt bezien is de zaak hopeloos. Nu de vijand al zo dichtbij is, valt er niet meer aan een mobilisatie te denken. Hooguit kunnen ze de stad Jeruzalem nog in staat van verdediging brengen, maar meer is niet mogelijk.

Hulp zoeken bij een ander volk - daarvoor is het nu ook te laat. Nee, er komt niets van terecht. De verrassingsaanval van de vijanden is in feite al geslaagd, mede ten gevolge van het gebrek aan waakzaamheid aan de kant van Juda.

Was Josafat er dan helemaal niet op bedacht dat er zoiets zou kunnen gebeuren? Had hij van te voren toch niet een paar maatregelen kunnen nemen?

Hanenpoten

De dikke Van Dale heeft wel bijna twintig regels nodig om aan te geven wat er allemaal een hanenpoot kan zijn. Natuurlijk eerst het verschijnsel letterlijk. Vervolgens het slechte en onbeholpen handschrift - voor mij herkenbaar. Maar ik zoek naar wat anders. Ja, hier is het: "(plantk.) volksnaam voor verschillende planten, als: het zevenblad, het moederkoren, het vijfvingerkruid, etc." Ik moet erkennen: als ik iets over 'hanenpoten' lees, dan denk ik vooral aan die planten. En door middel van dit onkruidgewas nog aan andere dingen. De insiders zijn me al voor. Hier hoort de naam van wijlen ds. J.T. Doornenbal bij. Klopt! Vorige week verscheen over deze Oener dominee opnieuw een boek. En nog wel van dr. Bart Jan Spruyt. Ik heb het nog niet in m'n bezit. Maar wel greep ik weer eens naar zo'n oude paperback, ooit bij De Banier verschenen. 'Overpeinzingen van een pelgrim.' Samengebrachte artikelen, genomen uit de kolommen van een Veluws Hervormd kerkblad. Als zo'n boek naast je bed ligt, zijn de nachten kort...

Ik ga nu niet proberen de schrijfsels van ds. Doornenbal te typeren. Ik wijs alleen op wat me gisteren opnieuw trof. Over de hanenpoten. Over zijn strijd met dat onkruid in zijn grote pastorietuin... Hij doet er regelmatig verslag van in zijn stukjes. Zo op 27 mei 1961: "De hanenpoten zijn mij vanouds vertrouwd. Ik heb er veel jaren geleden een zware strijd tegen gevoerd met geen enkel succes en heb de moed allang opgegeven, ze nog eenmaal de baas te worden. Alleen een paar keer per zomer maai ik ze af..." Enkele regels verder: "Dit ontdek ik wel zo langzamerhand dat, waar ooit de Geest uit de hoogte Zijn werk verheerlijkt, ook de geest van beneden met al zijn kracht probeert het goede zaad te verstikken, en 't ergste tekeer gaat naarmate de geestelijke werkzaamheden teerder en vruchtbaarder worden." Bunyan noemde ze: de diabolisten. Doornenbal heeft het over zijn hanenpoten. Olevianus noemde ze rechthout: mijn zonden die nog tegen mijn wil in mij overgebleven zijn... De praktijk in het leven van Gods kinderen: de strijd tegen de, zo lijkt het wel, onuitroeibare hanenpoten. Maar ds. Doornenbal leefde het leven der hoop. Uit zijn stukje van 10 juni 1961: "Altijd blijft er de pijn van het heimwee naar de volheid, temidden van zoveel dat hier leeg en onvolkomen is: God des Levens, ach wanneer?" Maar die heimwee hebben, komen thuis.

J.M.J. Kieviet

Heeft hij zijn tijd dan niet goed gebruikt? Laten we niet vergeten dat Josafat met andere dingen bezig was. Het is waar, daar waren ook dingen bij die hij beter achterwege had kunnen laten, zoals die voorgenomen expeditie naar Ofir en die veldtocht samen met Israël tegen Moab. Maar anderzijds was Josafat ook druk met hervormingswerkzaamheden in zijn rijk. Hij zelf trok ook rond in Juda om het volk tot bekering te roepen. Hij was druk met de herstelling van de rechtspraak. Hij deed allerlei dingen die bedoeld waren voor het geestelijk welzijn van zijn volk. Dat had de koning op het oog. Hij was, ondanks de dingen waarin hij faalde, toch een koning die waarlijk de Heere vreesde en dat zocht hij ook voor zijn volk.

Maar dan dringt de vraag zich op, waarom de Heere dit laat gebeuren, juist nu? Waarom kan Josafat niet ongehinderd voortgaan met zijn werk? Of moeten we hier denken aan wat de profeet Jehu indertijd tegen Josafat zei, bij diens terugkeer in Jeruzalem na de strijd bij Ramoth in Gilead? Toen zei die profeet in Naam van de Heere: 'Zoudt gij de goddeloze helpen en die de Heere haten liefhebben? Nu is daarom over u van het aangezicht van de Heere grote toornigheid'?

Is wat er nu gebeurt een bewijs van die toornigheid van de Heere? Is de Heere nu bezig Josafat te vergelden wat hij heeft misdaan?

Begrijpt u, dat de berichten over de invasie Josafat in grote verlegenheid brengen? Dat kan niet anders. Vandaar dat we lezen, dat Josafat vreest. En als de vrees toeslaat schrompelt de moed ineen. Een mens weet dan niet meer wat te doen. Hij komt aan het eind met zijn eigen mogelijkheden. En zeker is dat het geval als we moeten vrezen dat de Heere in zo'n weg van tegenspoed onze zonden bezoekt en ons laat voelen dat wij Hem met onze zonden vertoornd hebben. Wat kan een mens dan nog zeggen?

Iemand die dan de Heere niet persoonlijk kent en vreest heeft in zulke omstandigheden niets meer over. Maar iemand zoals Josafat heeft nog één weg open. De weg naar de troon der genade; de weg van het gebed tot de God die helpt in nood.

Altijd bedreiging

Voordat we erop gaan letten dat Josafat inderdaad de weg van het gebed gaat, willen we de vraag stellen wat wij uit een bijbelgedeelte als dit kunnen leren. Bijvoorbeeld met het oog op de situatie van de kerk. Juda was immers het volk Gods; laten we het maar de kerk noemen in haar oudtestamentische vorm. Er blijken vijanden van die kerk te zijn;

vijanden die haar het bestaan niet eens gunnen en die dan ook vast van plan zijn haar weg te dringen uit deze wereld. En wat kan die kerk doen? Behalve dat zij zelf niet onschuldig is en dat God ook op haar allerlei aan te merken heeft, is zij zwak en niet in staat veel te doen tot haar verdediging. Als het van haar mogelijkheden zou moeten komen dan was het snel bekeken. Dan zou ze er trouwens al lang niet meer zijn geweest. Het is niet moeilijk om de parallellen te zien. Zoals Juda er indertijd voorstond staat de kerk er heel wat keren voor. Ook vandaag. U herkent de Moabieten en de Ammonieten van vandaag toch wel? Er zijn politici bij.

Er zijn filosofen bij. Zijn er misschien ook theologen bij? Het is in feite een heel bont gezelschap. Net zoiets als toen de Heere Jezus uit de weg geruimd moedte worden. Toen waren het Pilatus en Herodes (die vrienden waren geworden), samen met de heidenen en de volken Israëls (Hand. 4:27). Maar dat hele bonte gezelschap heeft dat ene doel voor ogen: de kerk moet weg. Eerst naar de rand en dan straks ook nog over de rand heen. Maar weg. Want God moet ook weg. Helemaal weg. En wat beginnen we ertegen?

Ook in het persoonlijk leven gebeuren deze dingen wel eens. Je kunt tegen de duivel niet op. Ook niet tegen de zonde, die in je woont. Je loopt met alles vast. Eigen redder zijn is onmogelijk. Heer, waar dan heen? Ja, waar dan heen?

Josafats reactie

Kijk naar Josafat. Wat doet hij? Hij vlucht. Ja, hij vlucht. Vluchten is soms het beste wat een mens doen kan. Vluchten naar God toe. Om Hem te hulp te roepen en Zijn gunst af te smecken. Hoe doet Josafat dat? Hij doet drie dingen.

Het eerste wordt als volgt omschreven: 'Hij stelde zijn aangezicht om de Heere te zoeken'. Dat wijst op een vast voornemen. Josafat weifelt niet. Het is bij hem niet zoiets als: Laat ik dit nu maar eens proberen. Nee, hij stelt zijn aangezicht. Hij stelt het vast. Hij kijkt maar één richting uit. Naar God. En terwijl hij op God gericht is, roept hij tot Hem.

Het tweede wat Josafat doet is dat hij zijn volk oproept om te vasten. En vasten is in de Bijbel altijd verbonden met bidden. Het vasten - het zich voor enige tijd onthouden van eten en drinken en soms ook van andere dingen zoals seksuele contacten - is juist bedoeld om des te sterker geconcentreerd te zijn in de activiteit van het bidden. Bidden, tot God roepen, de nood voor Hem uitzeggen - dat zijn belangrijker dingen dan eten en drinken. En zo wordt dat

vasten dan ook meer dan eens een vorm van verootmoediging en zelfveroordeeling en het bidden wordt dan als vanzelf ook schuld belijden.

De praktijk van het vasten is onder ons vrijwel verdwenen. Al heel snel wijzen we de noodzaak van het vasten af als een gebruik dat bij het verleden behoort en nu uit de tijd is.

Toch zou het wel eens goed kunnen zijn als we de vraag serieus aan de orde stellen of we door het nalaten van het vasten misschien toch misschien iets wezenlijks verloren zouden kunnen hebben. En of het hiermee samen zou kunnen hangen dat bij velen ook het gebedsleven - en dus ook het geloofsleven - verschaald is. Zeker in tijden van welvaart waarin mensen gewend zijn zich zo ongeveer alles te kunnen veroorloven en we er graag bij zijn als er wat te vieren valt, kon deze vraag wel eens op z'n plaats zijn.

Er is nog iets wat Josafat doet, het derde. Hij roept het volk samen in een grote vergadering in de tempel. Aan die oproep wordt op grote schaal gehoor gegeven. Massaal komen de mensen samen, uit Jeruzalem en uit allerlei steden in Juda. De mannen komen, maar ook de vrouwen. Ze brengen ook hun kinderen mee, zelfs de kleinsten. Tenslotte staan ze allemaal bloot aan dezelfde gevaren. Aller leven wordt bedreigd, dus is het terecht dat ze zich allemaal verenigen in gemeenschappelijk gebed.

Dat gebeurt dan ook. Hoe het allemaal precies in z'n werk gegaan is, wordt niet vermeld, maar ze zijn zich allemaal bewust geweest dat ze voor het aangezicht des Heeren staan (vs. 13). Daar zoeken ze hulp bij de Heere, de God van het verbond, de Ik zal zijn die Ik zijn zal. Dat moet een indrukwekkend gezicht zijn geweest. Moeders met babies op de arm en peuters aan hun rokken. Vader met opgroeiende kinderen aan de hand. Teenagers zijn er ook.

Voor een ogenblik hebben ze al die dingen waar teenagers gewoonlijk mee bezig zijn, achter zich gelaten. Allemaal zijn ze er en allemaal doen ze mee. De nood bindt samen en die nood drijft hen uit tot de enige Toevlucht.

Wat een zegen om zo samen verbonden te zijn in het heilige gebedswerk, voor Gods aangezicht. Er moet nog slag geleverd worden, maar eigenlijk mag bij het zien van deze dingen gezegd worden: De slag is in feite al gewonnen. Vooral als we nu ook nog gaan letten op hoe en wat daar gebeden wordt.

P. den Butter

Vragenrubriek

Hobby en werk op zondag

Door de breedvoerige beantwoording op enkele vragen over de tien plagen, die de Heere over Egypte uitstortte, zijn er twee vragen blijven liggen die ik nu wil beantwoorden. Maar ik wil eerst iedereen bedanken die de moeite nam om op mijn vraag over Simsons gebed in te gaan, hetzij telefonisch, hetzij schriftelijk. Mag ik er de volgende keer op terug komen? Dan doe ik dat in samenhang met de beantwoording van een andere vraag die over dergelijke dingen gaat.

De eerste vraag die nu voor ons ligt gaat over hobby op zondag. Mag je op zondag wat aan je hobby doen? Ik zou zeggen: nee. Of het moet een liefhebberij zijn om de bijbel te lezen of goeie lectuur. Een dergelijke liefhebberij past in het karakter van de zondag, die een dag moet zijn waarin de dienst des Heeren centraal dient te staan. Hetzelfde geldt ook bijvoorbeeld van orgelspelen. Ook dat past in het kader van de dag des Heeren. Een muziekstuk instuderen ligt op het vlak van leren, studeren en je huiswerk doen. Dat past dan weer niet bij de heiligheid van Gods dag. Om niet in allerlei discussies over allerhande voorbeelden verstrikt te raken, is het goed in te zien wat God van ons vraagt. Over ons dagelijks leven gedurende de dagen maandag tot en met zaterdag zegt de Heere: zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen. Dat is geen nodeloze herhaling. Ons werk, onze studie, sport en cursus, het moet alles in de 6 dagen die God ons geeft. Daar moeten we onze hobby's ook onder rangschikken. Of het nou puzzelen is of sleutelen aan je brommer, je krijgt daar genoeg tijd voor. Overigens wil het vierde gebod niet zeggen dat je zes dagen alleen voor jezelf mag houden en geen aandacht schenkt aan de dienst van God. Wie de Heere leert vrezen, zoals David, leert met Hem te wandelen, ook op de maandag. Het is goed onszelf eens af te vragen wat de Heere eigenlijk krijgt van onze tijd, ons geld en onze energie. Ook van de zondagse tijd. Ik zou natuurlijk veel verder op het sabbatsgebod kunnen ingaan, maar ik beperk me maar tot de vraag, anders wordt het, net als de vorige keer, weer een artikelenserie. Maar als het niet duidelijk is, of je hebt meer vragen bij de zondag, dan ga ik er natuurlijk wel op in. Kort en goed kunnen we zeggen dat op Gods dag alleen werken van barmhartigheid en noodzakelijkheid zijn toegestaan. En een hobby is niet bepaald iets dat echt moet. Dat je oma niet breit op zondag is dus goed te begrijpen. Een dag door de Heere apart gezet, moet door ons

niet als een doordeweekse dag worden doorgebracht. Ik hoop dat je dit inziet, maar bovenal dat de Heere juist op die dag gezocht moet worden. Vaders gebed aan tafel mag ook wat langer zijn op die dag. Niemand heeft haast. Zoek de Heere terwijl Hij te vinden is. De hele dag niets doen is evenmin Gods bedoeling. Zoals God Zich vermaakte in het werk van Zijn handen, zo worden wij daartoe ook geroepen. Ik hoop dat ik duidelijk ben. Ook dat Gods dag gezien mag worden als een feestdag, waarop we in feestkledij naar Gods huis gaan om daar Zijn Woord te horen; niet een woord wat ongeadresseerd wordt uitgesproken, maar waarmee de Heere tot mij komt en mij aanspreekt!

Met het bovenstaande heb ik ook al wat gezegd op een andere vraag over de zondag: Die vraag gaat over het feit dat het wel heel erg jammer is dat je sommige beroepen niet kunt uitoefenen omdat die ook zondagsarbeid inhouden. Te denken valt aan een baan in het openbaar vervoer, of, zoals bij de vraagsteller in zijn familie een punt van discussie is geweest: piloot worden!

Het is inderdaad jammer dat voor christenen bepaalde beroepen zijn uitgesloten. Je zult graag trambestuurder willen worden! Dat kan dus niet. Bussen en treinen rijden ook op de zondag. Openbaar vervoer op de dag des Heeren is niet beslist noodzakelijk. Omdat velen Gods Woord en wil de rug toe hebben gekeerd en van Gods dag een gewone dag hebben gemaakt, lijkt openbaar vervoer op de zondag heel gewoon en zelfs noodzakelijk te zijn. Men wil een daagje naar Ouwehands dierenpark. De zondag is daar een uitgelezen dag voor, zo meent men. Men zou er dan ook vreemd van opkijken als er bij de in-

gang van het station een bord hing met daarop: des zondags gesloten. Dat ik op zondag zowel de dierentuin kan bezoeken als mij daar laten brengen met het openbaar vervoer, wordt als vanzelfsprekend en echt niet als een duidelijke overtreding van een goddelijk gebod gezien. Lekker weg in eigen land!

Terwijl de aarde des Heeren is en de Zijnen straks het aardrijk zullen beërven, worden zij die aan Gods wet vast houden hier steeds meer beknot en beperkt. De jongen die er van droomt treinmachinist te worden, zal het nooit kunnen worden, omdat zijn werkgever van hem eist dat hij ook op de zondag dienst doet. Dat is jammer. Dat is in zekere zin een opoffering. Dat kost zelfverloochening. Liefde tot de Heere en Zijn wil zal hem sterken zichzelf te verloochenen. En welzalig is de jongeling die zich, met alle lek en gebrek, houden mag aan het heilig blad. De Heere zal hem zegenen, nu en in eeuwigheid.

En ondertussen niet vervallen in zelfbeklag omdat je toch zo graag piloot wilde worden. Heb liever medelijden met hen die voor zichzelf leven, alle dagen van de week, maar die straks onverzoend voor hun Maker moeten verschijnen.

Op weg naar een andere gemeente voor een zogenaamde derde beurt, kon ik de provinciale weg niet op: afgesloten. Ik zag mannen met oranje pakken aan werken aan de weg. Ik had medelijden met ze. En ik mocht God danken voor de rijke gave van Zijn dag en zingen: Hoe branden mijn genegenheiden, om 's Heeren voorhof in te treën. Och, kende ons arme vaderland de Heere! Men zou de ware vreugde kennen!

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

DS. H. DE COCK

De Gereformeerde leer aangevallen

De Gereformeerde leer werd in de tijd van ds. H. de Cock sterk aangevallen. Het waren geen kleine, maar grote afwijkingen die toen werkelijkheid waren. Op 15 november 1833, drie weken na het Kort Begrip, verscheen dan ook het volgende geschrift van ds. H. de Cock "Verdediging van de ware Gereformeerde leer en van de ware Gereformeerden, bestreden en ten toon gesteld door twee zogenaamde Gereformeerde Leraars, of de Schaapskooi van Christus aangetast door twee wolven en verdedigd door H. de Cock, Gereformeerd Leraar te Ulrum." De omslagtitel luidt: "De leer der Waarheid en de ware Godvrezenden, aangerand door den Heer Brouwer en Reddingius, en beschermd

en verdedigd" door H. de Cock. Het ging ds. H. de Cock om de verdediging van de ware gereformeerde leer en van de belijders van deze leer tegen twee bestrijders: Brouwer en Reddingius. Ds. L. Meijer Brouwer had twee preken uitgegeven en dr. G. Benthem Reddingius had brieven geschreven over de tegenwoordige verdeeldheden en bewegingen in de Hervormde Kerk. De eerste preek van Brouwer ging over 2 Petrus 3:17 'Gij dan, geliefden, zulks tevoren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke mensen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uw vastigheid.' De tweede preek ging over 2 Tim. 1:13 'Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is.' Daarin lezen we het volgende: "Er waren mensen, die van de zuivere

leer des Christendoms of van een echt godsdienstige denkwijze aanmerkelijk afweken. Zij hadden zich gegrond op eigen begrippen, inbeeldingen, vooraf gevormde voorstellingen, en niet op de inhoud der Heilige Schrift. Hun opvattingen voerden tot een lijdelijk en onvruchtbaar Christendom. De kenmerken van het ware geloof en de grond van hun hoop zochten zij niet in de verklaringen van God en de Zaligmaker in het Evangelie, maar in zichzelf, in hun gemoedsgesteldheid, in de aandoeningen en bewegingen van hun hart. De leer van het onvermogen van de mens dreven zij tot het uiterste. Het beeld Gods in de mens was geheel vernietigd. Alleen door Goddelijke almacht kon de mens tot geloof en bekering geleid worden. Zij werden, en dan op Gods tijd, wedergeboren, die van eeuwigheid daartoe waren uitverkoren. Voor hen was de Zaligmaker eigenlijk alleen Borg, Plaatsbekleder, Verzoener, Hoëpriester, Offer en Toevlucht om hen gerust te stellen bij hun dikwijls helaas! opzettelijk begane overtredingen; maar minder Leraar der Waarheid en Voorbeeld der deugd. Bij het zalig worden uit genade en de schuldvergeving in Zijn bloed kon geen voorbeeld der deugd en geen plichtsbetrachting in aanmerking komen. Dat zou betekenen dat men een eigengerechtigheid zou oprichten. Jezus had voor Zijn volk alles volbracht: voor hen de straf ondergaan, welke zij hadden moeten dragen; de wet gehoorzaamd, welke anders ten hunnen laste was. Als zij alleen maar geloofden in Hem, Die hun tot verlossing geschenken was, dan werd hun alle zonde met de daarop gedreigde straf kwijtgescholden; en alle deugd en heiligheid, die in Christus Jezus is, hun zo toegekend, alsof zij zelf die beoefend hadden. Zij beschouwden zich als bekleed met de gerechtigheid van hun Middelaar, en – werden zij somtijds door de schuld verontrust, die hun gemoed bezwaarde – in de wonden van de Gekruiste lag geruststelling en troost tegen de benauwing van hun geweten. Deze leer was echter zo onbijbels als onvruchtbaar, en werkte tegen het voornaamste doel van de Evangeliedienst: de wezenlijke verbetering van de mens. Alle aandrang tot deugd en heiligheid werd krachteloos gemaakt. Deze leer was geheel aangekant tegen het verklaarde oogmerk van de komst van Jezus: zondaren te roepen tot bekering. Natuurlijk was er in al deze begrippen waarheid, maar dan moest men deze in verband met elkander, als samenstel, beschouwen. Leer van Gods Woord waren zij in elk geval niet. Dit alles leidde tot een zielloos Christendom. Er werd te weinig van de dankbaarheid door een deugdzzaam leven en een hei-

lige wandel gesproken; er was te weinig geloof met deugd verbonden." Dit alles is een duidelijke bestrijding van de Gereformeerde leer door Brouwer.

De Gereformeerde leer verdedigd

De Cock zag in bovengenoemde geschriften een rechtstreekse bestrijding van de ware Gereformeerde leer en van de ware Gereformeerden. Naar zijn mening waren er maar weinig leraars die niet door de geest van de tijd en de vorst dezer wereld waren afgeleid en weggevoerd van de waarachtige weg der waarheid: vele blinde leidslieden die blinden leiden zodat zij beide in de gracht vallen. Soms wordt er nog wel over geloof en bekering gepreikt, maar veel leraars mijden Gods kinderen in de gemeenten. De Cock schaarde onder deze blinde leidslieden ook Brouwer en Reddingius. De Cock voelt zich geroepen en gedrongen om de schapen van Christus tegen de aanvallen van de wolven te beschermen. "Dat mijn zwakke pogingen hier toe door de Heere gezegend mogen worden, en strekken nog tot ontdekking van verblinden en verdwaalden; tot versterking van kleingelovigen en kleinmoedigen; tot blijdschap der gelovigen, en tot uitbreiding van het Koninkrijk der Hemelen, dit is mijn hartelijke wens en vurige bede." De Cock vergelijkt Brouwer met de farizeeër uit de gelijkenis. In de eerste preek van Brouwer ziet De Cock positieve punten. Brouwer waarschuwt bijvoorbeeld tegen hen die de wederkomst ontkennen en tegen hen die een zeer losbandig leven leiden. Aan de andere kant treft De Cock juist in de tweede leerrede zaken aan die tegen de Gereformeerde leer ingaan: de ware godvrezenden worden bestreden en de kleinen geërgerd. Brouwer opent niet de diepte van de ellende. Hij schrijft over een lijdelijk en onvruchtbaar christendom. De Cock onderschrijft wat de Dordtse Synode volgens de acta uitsprak. In het stuk der wedergeboorte is de mens passief en niet werkende. Het is Gods werk alleen het stenen hart weg te nemen en een vleses hart te geven. God besnijdt het hart en schept een rein hart. Het is Gods werk alleen het hart te openen. God is de eerste oorzaak en ook alleen de oorzaak van de bekering, niet alleen de voornaamste, maar ook de gehele oorzaak. De gelovigen zoeken het in zichzelf, in hun gemoedsgesteldheid, in hun aandoeningen en bewegingen van het hart. Maar dat is niet zo, stelt de Cock. Zij weten immers dat in hen, dat is in hun vlees, geen goed woont. Brouwer stelt dat de Gereformeerden de leer van het zedelijk onvermogen drijven tot het alleruiterste. Daarmee gaat Brouwer tegen de eed in die hij zwoer toen hij predikant werd:

niets leren tegen de Gereformeerde leer. De Cock schrijft duidelijk dat doden in de zonden en de misdaden zichzelf niet levend kunnen maken, de almacht van God is daartoe nodig. De catechismus verwoordt in de zondagen 2-4 duidelijk de doodstaat van de mens. Art. 14 van de Ned. Geloofsbelijdenis stelt dat de gehele natuur van de mens verdorven is, de mens heeft al zijn uitnemende gaven verloren, al het licht is in duisternis veranderd. In de Dordtse Leerregels hoofdstuk 3 en 4 paragraaf 1 staat dat de mens over zich heeft gehaald blindheid en schrikkelijke duisternis. Ook doet De Cock een beroep op Calvijn. Brouwer verwijt de Gereformeerden dat zij alleen spreken over Jezus als Borg en niet als voorbeeld. De Cock zegt terecht dat het onmogelijk is dat zij die door een waar geloof Christus zijn ingelijfd niet zouden voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Brouwer stelt dat de Gereformeerde leer de wezenlijke verbetering van de mens zou tegenwerken en alle aandrang tot deugd en heiligheid krachteloos zou maken. De Cock stelt dat de godvrezenden in hun daden tonen dat de Gereformeerde leer niet onvruchtbaar is, dat zij de wezenlijke verbetering niet tegenwerkt, maar wel de eigengerechtigheid omstoot. Wat Brouwer ook beweert, de gereformeerde leer roept wel degelijk op tot heiligmaking, maar niet in eigen kracht. De Cock verdedigt de Gereformeerde leer ook tegen Reddingius. Deze predikant schreef brieven. Reddingius wil de schijn ophouden van gematigdheid, verdraagzaamheid en liefde. De Cock noemt hem een wolf in schapenvacht. Er komen volgens Reddingius steeds meer mensen die hun leraars voor onrechtzinnig houden en niet naar hen willen luisteren. De echte schapen van Christus zegt ds. De Cock volgen deze blinde leidslieden niet maar vluchten bij hen vandaan. Degenen die valse leraars niet willen horen moeten gevoed worden met het levende Woord van God, de gehele raad Gods moet hen worden voorgesteld. Als dat gebeurt zullen de ware schapen komen en luisteren naar leraars die dit doen. Op de vraag wat de gevolgen van afscheiding zijn antwoordt ds. De Cock dat Hij de Heere smeekt om bewaring tegen het woeden van de vijanden. De Cock schrijft dat de hele classis van Middelstum het eens was met de dwalingen van Brouwer en Reddingius, althans niemand zei het er niet mee eens te zijn. De Cock roept Reddingius op de Dordtse Leerregels te lezen waar de vaders de waarheid naar Gods Woord hebben vastgesteld en de dwalingen verworpen. De Cock stelt duidelijk dat de Gereformeerden Gods Woord handhaven en de belijdenis, in alles overeenkomstig met de waarheid.

Gods kinderen willen niet buigen voor de afgod van de vrije wil. De Cock besluit zijn geschrift als volgt: "Wil tot dat einde bidden zij, *getrouwe dienaars in Uw oogst zenden, en diezelfde also begaven dat zij hun dienst getrouw mogen bedienen; daartegen wil uitroeien alle valse leraars, grijpende wolven en huurlingen* die hun eigen eer en nuttigheid zoeken, en niet de eer van Uw heilige Naam alleen, noch der amen mensen welvaart en zaligheid. Wil ook al Uw christelijke gemeenten die Gij overal beroepen hebt, genadig bewaren en regeren in enigheid des waarachtigen geloofs, en Godzaligheid des levens, opdat Uw rijk toeneme, en des satans rijk te niet gaat, tot dat Uw rijk volkomen wordt als Gij alles zult zijn in allen. Amen."

A. Van Heteren

Boekbespreking

Ik voor u, Robert Murray McChyne, Matthew Henry, Thomas Watson e.a., Meditaties rondom het Heilig Avondmaal, gebonden, 76 blz. € 10,90, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-09-336-2963-1.

Dit boekje bevat korte meditaties tot zelfonderzoek en onderwijs voor de week van voorbereiding op het Heilig Avondmaal. Er zijn stukjes opgenomen van Isaac Ambrosius, Matthew Henry, Robert Murray McChyne, Bernardus Smytegelt en Thomas Watson. In dit boekje treffen we gedichten aan van: Johannes Groenewegen, P. Huet, Jacobus Revius, Jacoba Petronella Winkelman en Herman Witsius. In een bijdrage van Thomas Watson over de vraag of alle mensen zonder onderscheid tot het Heilig Avondmaal behoren te komen, treffen we een citaat van van Chrysostomus aan: "Ik zou liever mijn hand laten afhouden, dan dat ik het lichaam en bloed van Christus aan onheiligen zou geven!" Wat het zelfonderzoek betreft lezen we op blz. 26 een uitspraak van de heiden Pythagoras. Hij raadt zijn leerlingen aan iedere avond voor zij gaan slapen al hun daden van de dag na te gaan en ze tot driemaal toe in de herinnering terug te roepen. Daarbij moesten zij zichzelf ernstig afvragen: Waarin heb ik overtreden, wat heb ik gedaan, en welke plicht heb ik verzuimd? Op blz. 45 treffen we het bekende gedicht van Witsius aan: "Is er nog, o groot Ontfermer, Is er voor een nare kerner, Voor een schreier nog gehoor? Is er nog een open oor?" Van Isaac Ambrosius is een tijdsoverzicht van de dag van het lijden en sterven van Christus weergegeven op de blz. 60-62. Het boekje dat is samengesteld door J. Kranendonk- Gijs-

sen, geeft in kort bestek vanuit diverse auteurs stof tot bezinning, zelfonderzoek en meditatie in verband met de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal.

Ruth Bryan, De onnaspeurlijke rijkdom van Christus, gebonden, 282 blz. € 24,90, Uitgave De Groot Goudriaan, ISBN 978-90-8865-065-9.

Ruth Bryan leefde van 1805-1869 in Nottingham. Zij was dochter van een predikant. Het was een eenvoudige vrouw die de Heere mocht vrezen. Veel brieven heeft zij geschreven. De taal van de brieven is eenvoudiger en begrijpelijker dan bijvoorbeeld de brieven van Rutherford. De brieven, die eerder gepubliceerd werden in 'De Wachter Sions' spreken van het werk van Gods genade.

Het keurig uitgevoerde boek begint met een levensschets waarin op blz. 35 en 36 wordt beschreven hoe Ruth Bryan een gezicht op Christus mocht ontvangen als haar Verlosser van zowel de schuld, de vloek als de kracht der zonde tegelijk. Ze was naar de kerk gegaan met het vonnis van veroordeling als het ware om haar hals gehangen, ze kwam eruit met een vrije vergeving daarvoor in de plaats, ondertekend door de oneindige Jehovah. Ze was bang dat ze zichzelf zou verheffen. We lezen hierover op blz. 42 "Maar hier moet vermeld worden dat het haar gewoonte geweest was om te bidden dat als ze gezegend zou worden tot bekering van iemand, ze dit niet zou weten, opdat ze zich niet zou verheffen." Op blz. 46 lezen we dat toen haar moeder gestorven was ze beleed

Najaarsactie SEZ

Actiedoel:
Gastlessen op theologische scholen Cuba

Betaalt u mee?
Giro 158116

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 0184 - 61 55 43
e-mail: sez@klikSAFE.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Soli Deo Gloria

18 november was het 50 jaar geleden dat

ds. P. van Zonneveld

werd bevestigd als predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

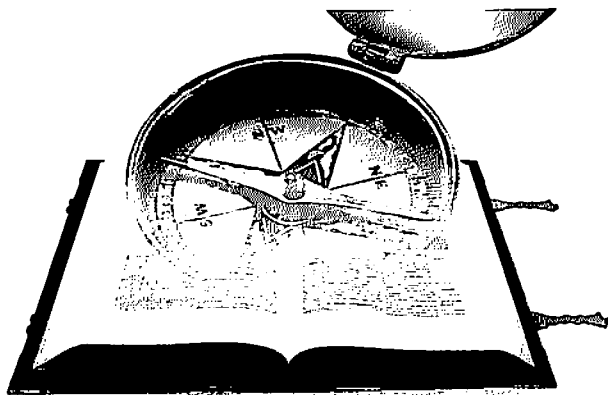
De kerkenraden van de gemeenten van Scheveningen en Doornspijk stellen u graag in de gelegenheid de fam. Van Zonneveld hiermee te feliciteren.

De receptie zal gehouden worden op D.V. 12 december van half 3 tot half 5, in gebouw "Pro Rege", achter de Herv. Kerk (Zuiderzeestraatweg West 104) te Doornspijk.

De kerkenraden van de gemeenten Scheveningen en Doornspijk

dat Christus dierbaarder was voor haar ziel. "Ik zie Hem in alles, en dat stopt het morren en murmureren." Op de blz. 59-61 wordt haar sterven beschreven. Ze verwonderde zich erover waarom een persoon als zij een kroon zou dragen. Maar ze mocht de reden ontdekken: opdat ze die zou werpen aan de voeten van Jezus. Veel zou te citeren zijn uit haar brieven. Op blz. 75 lezen we bijvoorbeeld over de krachtadigheid van het dierbaar bloed van Jezus. "De grote zaligheid is niet uit verdienste maar uit genade; dus niemand hoeft te wanhopen wegens karmozijnrode zonden: het rijke bloed van mijn dierbare Zaligmaker maakt ze zo wit als sneeuw. Dit kan ik met reden getuigen, want niemand zou slechter kunnen zijn dan ik. Welk een heerlijk gezelschap zal er zijn op de berg Sion daarboven, een gezelschap van met bloed gewassen zondaren, eens zo zwart, nu wit, eens zo veraf, nu zo nabij, eens zo vol van vreze en beven, nu zo veilig, in alle eeuwigheid. Hoe zullen wij

het waardige Lam prijzen Die ons daar gebracht heeft ten koste van Zijn eigen hartebloed! O, dat arme twijfelende zieleen meer bevattig hadden van de werking en krachtadigheid van dat bloed dat miljoenen en miljoenen zwarte zondaars gereinigt heeft en nog zal reinigen en hen tot geschikt gezelschap voor God en het Lam gemaakt heeft." Op blz. 273 lezen over "Verlossing verleend IN, niet VAN verdrukking." "Opnieuw laat de Heere mij zien, hoe gezegend het is om het kruis op te nemen, en ook hoezeer ik ervoor terugdeins. Ik zoek verlossing van het kruis, maar ondervind dat mijn Heere er verlossing in gelegd heeft; en als ik mijzelf eronder vandaan kon wringen, zou ik de zegen missen. Maar wanneer het kruis door Zijn bekwaamelingen op behoorlijke wijze wordt opgenomen, is er inderdaad een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang voor Zijn Naam." Op de laatste blz. wordt gesproken over de toekomst voor Gods kinderen: "De stormen van het leven zullen spoedig voorbij zijn, de boeien van het vlees zullen afvallen en de bevrijde geest zal zijn eigen element van heiligheid en liefde bereiken."

De Bijbel, het volmaakte kompas

De Bijbel, het volmaakte kompas. Dat is het thema van de brochure die momenteel op grote schaal door vrijwilligers wordt verspreid om nieuwe donateurs voor de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) te werven. Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen. U ontvangt dan vier maal per jaar ons mooie informatieve blad *Stondvastig*, met daarin ook een speciale rubriek voor de kinderen.

De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen compleet met de kanttekeningen.

Vele Bijbels worden gratis verspreid op zeeschepen, in zorgcentra en gevangenissen. Elk jaar verspreidt de GBS tienduizenden Bijbels in getrouwe vertalingen in Europese landen en andere delen van de wereld.

**U hebt de brochure nog niet ontvangen?
Of wilt u ons helpen en zich opgeven
als donateur?**

Stuur dan de volledig ingevulde bon zonder postzegel naar ons antwoordnummer of geef u op per e-mail. U kunt e-mailen naar:
info@gereformeerdebijbelstichting.nl

Ds. J. van Amstel, Over Gods leiding gesproken, pocket, 127 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-2974-7.

Op de hem eigen wijze behandelt de auteur het onderwerp 'Gods leiding.' Allerlei vragen worden behandeld. Zo komt de vraag aan de orde of alles toeval is, of dat de Heere tot in de kleinste details alle dingen regeert. Duidelijk komt in dit boekje uit dat de Heere de geschiedenis, de kerkgeschiedenis en het persoonlijk leven leidt. Op blz. 39 vinden we de volgende omschrijving van geschiedenis van prof. dr. W. van 't Spijker "Verankerd in Gods Raad, gestructureerd naar Gods orde en geopend naar Gods uiteindelijke bestemming zal de geschiedenis voort dienen te gaan naar haar laatste doel: de volle verheerlijking van God." Op blz. 40 lezen we "Samenvattend zou ik het zo willen zeggen: alles geschiedt door Gods hand. En het 'geheim' is dat we ons door Gods hand laten leiden, hoe alles ook mag lopen in heel de geschiedenis van heel de wereld. Want troost is er alleen wanneer ik Gods hand opmerk en uit Gods hand leef en door Gods hand geleid wordt, te midden van heel het wereldgebeuren, dat ononderbroken in Zijn hand is." Guido de Brès (bz. 53) mocht het na aanvechting zo weergeven in een brief aan zijn vrouw vanuit de gevangenis voordat hij terechtgesteld zou worden: "Het heeft de goede God behaagd ons samen ongeveer de tijd van zeven jaren te laten leven en ons vijf kinderen te geven. In-

BON

Aankruisen wat u wenst.

☐ Graag ontvang ik alsnog de brochure 'De Bijbel, het volmaakte kompas'.

☐ Ja, ik wil dit belangrijke werk steunen en geef mij op als donateur van de GBS.

De heer / mevrouw / fam.

Straatnaam + huisnr.

Postcode + plaats

Datum

Handtekening

In envelop, zonder postzegel, opsturen naar:

GBS, Afd. Donateursadmin., Antwoonnr. 2809, 4140 WB Leerdam

**Elke nieuwe
donateur
ontvangt
onze cd-rom
GBS Bijbel Digitaal
als welkomstgeschenk!**

**gereformeerde
BIJBELSTICHTING**

Nijverheidstraat 21 Postbus 168 4140 AD Leerdam T (0345) 61 01 55 E info@gereformeerdebijbelstichting.nl

dien de Heere had gewild ons langer samen te laten leven, Hij had daarvoor zeker de middelen. Maar het behaagde de Heere niet; waarom Zijn welbehagen geschiede en jou zij dit als reden afdoende." De kerkgeschiedenis wordt door de Heere geleid. Christus vergadert, beschermt en onderhoudt Zijn Kerk. Ook het persoonlijk leven wordt door de Heere geleid: dat is bijvoorbeeld te zien in het leven van Jozef, Mozes en Ruth. We besluiten met een behatenswaardige uitspraak op blz. 125 "God leert Zijn volk de leiding uit handen te geven. Maar vraagt ook van Zijn volk om Hem de leiding geheel en al toe te vertrouwen. Om Hem te dienen, om Hem te vrezen, om Hem gehoorzaam te zijn."

Jan de Kok, Een zwakke dienstknecht, Uit het leven van ds. J.C. Philpot, Uitgeverij De Ramshoorn, gebonden, 183 blz., € 9,95, ISBN 97890-76466-774.

Joseph Charles Philpot (1802-1869) werd geboren in de pastorie van Ripple, een klein plaatsje in Engeland vlak bij de krijtotsen aan de oostkust gelegen. Zijn jeugd was bewogen, zoals dat heel vaak gebeurde in die dagen: twee zussen en twee broers overleden aan tuberculose. Op jonge leeftijd wordt hij zelf ook ziek, maar mag daarvan herstellen. De levensloop van Philpot wordt in het kort nagegaan in dit boek. In Ierland is hij tot bekeering gekomen. Terug in Engeland krijgt hij moeilijkheden op de universiteit van Oxford. Philpot wordt predikant, maar voelt zich later niet meer thuis in de Engelse staatskerk en sluit zich aan bij de Baptisten. Hij wordt hoofdredacteur van het maandblad de 'Gospel Standard.' Meer dan 500 preken heeft hij nagelaten. Dagboeken samengesteld uit zijn werken zijn onder ons bekend en worden onder ons gelezen. Een alleszins verantwoord boek voor de jeugd om kennis te maken met het leven en de arbeid van Philpot die zijn leven lang te kampen had met een zwakke gezondheid.

Mw. R. Hoogerwerf-Holleman, Verlost van Spaanse banden, De Tachtigjarige Oorlog in Delfshaven en omgeving; illustraties R. Visser, Uitgeverij De Ramshoorn, gebonden, 127 blz., € 9,95, ISBN 97890-76466-828.

Het verhaal speelt zich af tijdens de Tachtigjarige oorlog (1568-1648). In de tijd van geloofsvervolgning werden er veel geheime samenkomsten belegd om Gods Woord te horen. In dit boek wordt beschreven hoe zo'n samenkomst ontdekt werd en de wijze waarop de hoorders wisten te ontkomen. Verraders zijn er altijd geweest. Zo ook in dit boek. De pastoor van Delfshaven komt op wonderlijke wijze tot bekeering. Een wolf werd in een lam veranderd. Het is een leerzaam boek omdat veel historische gebeurtenissen

verweven worden in het verhaal. Dit bevordert de kennis van de vaderlandse geschiedenis die vaak niet zo heel erg groot is. Illustraties en voetnoten zorgen voor extra waardevolle achtergrondinformatie. Aanbevolen voor onze jeugd.

Ds. W. Pieters, Bijbels ABC, Bijbelse begrippen uitgelegd, pocket, 135 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-3362-944-0.

Dit boekje is het eerste deel in de serie 'Bijbels ABC'. De auteur behandelt bijbelse begrippen op een voor de jeugd begrijpelijke manier. In dit boek worden de letters A en B behandeld. Bij de behandeling van 'baptisme' wordt de kinderdoop duidelijk verdedigd. Bij het woord 'bekommering' tekent de auteur aan dat deze zaak bij Calvijn een ruime plaats krijgt. Wat 'belijdenis doen' betreft lezen we duidelijk de mening van de auteur, waar niet iedereen gelijk over zal denken, "Daarom, verfoei gerust het belijdenis doen van de waarheid, zonder geloof. Doe belijdenis van de waarheid in geloof. Kun je dat niet? Doe dan belijdenis in waarheid van je ongeloof!" Bij de behandeling van het woord 'bestrijding'

komt de visie van de Koran op Jezus ter sprake. Op blz. 108vv lezen we over de vijf plichten die de koran voorschrijft. Op blz. 113 lezen we "kort samengevat zeggen de moslims dat Jezus niet echt gekruisigd is. Sommigen beweren dat iemand anders is gekruisigd, die op Jezus leek. Anderen beweren dat Judas Iskariot is gekruisigd in de plaats van Jezus. Weer anderen zeggen dat Jezus wel is gekruisigd, maar niet zo dat Hij daarop stierf. Hij zou 'in zwijm' zijn gevallen, van het kruis zijn afgenomen en toen weer bij zijn gekomen. Het komt er dus duidelijk op neer dat wat het hart van het christelijke geloof is, in de koran precies wordt ontkend." Onder het woord 'bevinding' komt aan de orde het verschil tussen algemene werkingen en zaligmakende werking van Gods Geest. Behatenswaardige dingen worden gezegd over biblicisme. Een voorbeeld van de Jehovagetuigen wordt aangehaald op blz. 123 "Mijn Vader is meer dan Ik, dan concluderen zij meteen: en dus is Jezus niet de waarachtige God." Wat Bijbelkringen betreft, blz. 133, is de auteur er een voorstander van dat die geleid worden door de kerkenraad of staan onder goedkeuring van de kerkenraad.

Een kinderbijbel voor mij?

Voor 5 euro maakt u mij blij!

Dank u, Luang-xie

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66

t.n.v. Stichting China

Postbus 1150, 3900 BD Veenendaal

Voor Hart en Huis, Bijbels dagboek 2010, gewone letter € 6,50, groot letteruitgave € 10,50 (bij aantallen wordt korting gegeven), Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 978-90-5829-794-5.

Dit bekende dagboek verschijnt voor de drieënveertigste keer. Iedere maand wordt een bijbelboek aan de orde gesteld. Per dag wordt een tekst of een gedeelte van een tekst behandeld en een bijpassend psalmvers wordt aangegeven om te zingen. De auteurs zijn:

Ds. D.J. Budding, predikant van de Hervormde Kerk in Amerika (RCA) te Grand Rapids, emeritus predikant van de Protestantse Kerk in Nederland; ds. A. van Heteren, predikant Christelijke Gereformeerde Kerk te Urk; ds. G.S.A. de Knecht, emeritus predikant van de Nederlandse Hervormde Kerk, te Barneveld en ds. H. Paul, emeritus predikant van de Gereformeerde Gemeenten, te Moerkapelle. Net als andere jaren zal dit dagboekje zijn weg wel weer weten te vinden onder onze lezers en daarbuiten.

In de maanden Nov. en Dec.

Gezell. Vak.Bungalow met C.V. te NOORDWIJK AAN ZEE wkd of midwk € 69,50 p.p.all in 3e pers € 19,95enz.
Lekker uitwaaien, op loopafstand van Zee en Duin, Tel. 0252 - 12057

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevond
of verenigingsavond

Friedensstimme

Steun evangelisten!

Door evangelisten te ondersteunen in hun werk worden veel mensen bereikt met het Evangelie. Maar veel gebieden zijn nog nooit bereikt. U kunt een stukje bijdragen. Door gebed en door gaven. Totdat Hij komt!

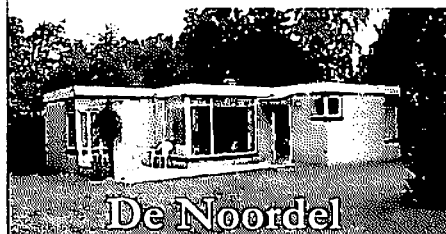
Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Christelijk onderwijs is nu nodig

Help het christelijk onderwijs in China. Internaten zijn bedoeld als thuis.
Samen zorgen voor toekomstperspectief. Uw bijdrage is meer dan een geschenk!

Stort uw gift op 3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Voor info of voorlichting: Bel 06 200 13 173 of kijk op www.hudson-taylor.nl